

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ
НАВЧАННЯ НАПН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ КІБЕРНЕТИКИ ІМЕНІ В. М. ГЛУШКОВА НАН
УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**«ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ І
КОМП'ЮТЕРНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В
ОСВІТІ ТА НАУЦІ»**

**Збірник матеріалів
II Всеукраїнської конференції**

28 березня 2018 року
м. Київ

Київ – 2018

use of data both clinical symptomatology and ultrasound is given. For each type of research a separate tree can be built. In further research, we plan to use other data mining algorithms, for example, the method of sequential coverage with the construction of classification rules.

REFERENCES

1. Sadegh-Zadeh, Kazem. Handbook of analytic philosophy of medicine. Dordrecht: Springer, 2012.
2. Porta-Sales J.: Podejmowanie decyzji w praktyce klinicznej – jak radzić sobie w trudnych sytuacjach. Med. Prakt., 2017; 9: 129–131
3. Kotowski, Mateusz, ed. "Fakty i konwencje." Polskie Forum Filozoficzne, 2017.
4. Valderas, Jose M.; Starfield, Barbara; Sibbald, Bonnie; Salisbury, Chris; Roland, Martin (2009). "Defining Comorbidity: Implications for Understanding Health and Health Services". Annals of Family Medicine. 7 (4): 357–63. doi:10.1370/afm.983
5. Babynets L.S. Ascariidosis and chronic pancreatitis: common etiopathogenetic aspects, optimization of treatment in the practice of a family doctor / L.S.Babynets, Y.V.Droniak // Family Medicine.-2014.-N 2.-S.101-104.
6. Martsenyuk, V.P., Andrushchak, I.Y. & Gvozdetska, I.S. Cybern Syst Anal (2015) 51: 461. <https://doi.org/10.1007/s10559-015-9737-6>.
7. Lyapandra, A.S., Martsenyuk, V.P., Gvozdetska, I.S., Szklarczyk, R., Rajba, S.A. Qualitative analysis of compartmental dynamic system using decision-tree induction (2015) Proceedings of the 2015 IEEE 8th International Conference on Intelligent Data Acquisition and Advanced Computing Systems: Technology and Applications, IDAACS 2015, 2, art. no. 7341391, pp. 688-692. DOI: 10.1109/IDAACS.2015.7341391.

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ КОМУНІКАЦІЇ ШКОЛЯРІВ ВІД ЧАСУ, ПРОВЕДЕНОГО В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Мельниченко О. П.

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква

Вивчення математичної статистики є важливою частиною методології підготовки наукових кадрів у питаннях якісно-кількісного аналізу масових явищ. Оволодіння сучасними методами збирання, обробки та аналізу статистичної інформації – невід’ємний елемент підготовки високо-кваліфікованих кадрів [1]. Основні прийоми математичної

статистики застосовують у психології, педагогіці, промисловості, економіці тощо.

Потік нової інформації, застосування комп'ютерних технологій та соціальні мережі здійснюють неабиякий вплив на розвиток особистості сучасної дитини [3]. Деякі психологи вважають, що в результаті віртуального спілкування спостерігаються відсутність життєвого досвіду, інфантилізм у вирішенні життєвих питань, труднощі в соціальній адаптації, бідність емоційної сфери, прагнення до створення особистого світу, втеча від реальності [8].

Ураховуючи, що основним завданням математичної статистики є не лише порівняння числових характеристик двох або більше груп, а й перспективний прогноз [2], що супроводжується аналізом та висновками в різних галузях, залишається актуальним представити можливе використання елементів математичної статистики у дослідженнях комунікативних здібностей учнів. Крім того, доцільно представити можливість створення математичних моделей у психології та соціології.

Сутність проблеми обраної теми полягає у правильному створенні математичних моделей у соціології та застосування методів математичної статистики до обраної галузі.

Метою роботи було з'ясувати закономірності математичного моделювання в соціологічних дослідженнях залежності часу, проведеного в спілкуванні у соціальних мережах та порівняти отриману гістограму з відомими законами розподілу.

У сучасних умовах розвитку світової науки дослідники дедалі частіше застосовують математичні методи для оцінки та прогнозування різноманітних процесів [4]. Представляємо одне з використань оперування кореляційно-регресійним аналізом у психології, а саме: створення математичної моделі, що кількісно виражає зв'язок між наявними часом, проведеним в соціальних мережах школяра та рівнем його комунікабельності.

Для нашого дослідження було опитано 80 учнів різних шкіл м. Біла Церква віком 13-14 років та 80 учнів віком 15-16 років. Кожному з яких необхідно було дати відповідь на запитання: «Скільки часу у середньому він проводить, спілкуючись у соціальній мережі за добу?». Відповідь необхідно було дати у годинах у інтервалі $[0;8]$. Отримавши статистичні дані часу проведеного у соціальних мережах у годинах, було сформовано варіаційний ряд, складено частотну таблицю та побудовано гістограму частот (Рис.1).

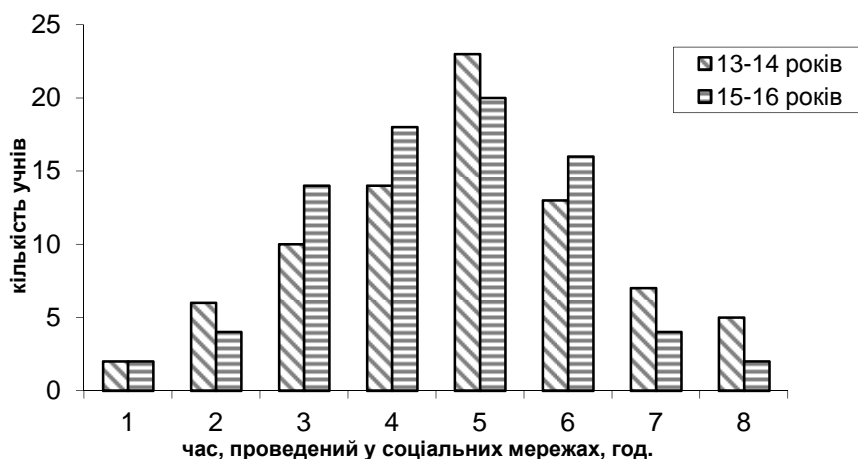

Рис.1. Гістограма частот інтервального статистичного розподілу часу, проведеного учнем у соціальній мережі

Порівнюючи криву Гауса і отримані результати можна відмітити схожість дослідженого інтервального статистичного розподілу часу, проведеного учнем у соціальній мережі і нормального розподілу.

Було встановлено рівень комунікабельності кожного із учнів за тестом В. Ф. Ряховського [7]. Не зважаючи на тривалість спілкування в соціальних мережах, відмічено, що серед протестованих 160 учнів не має таких, у кого дуже високий рівень комунікабельності та скрізь відчувають себе чудово або ж їх комунікабельність носить хворобливий характер. Отже, оцінку рівня комунікабельності учнів будемо проводити за п'ятибальною системою, результатів тесту В. Ф. Ряховського:

- 1 – особа явно не комунікабельна;
- 2 – особа замкнена, мовчазна, віддає перевагу самотності;
- 3 – особа певною мірою комунікабельна й у незнайомих обставинах відчувається впевнено;
- 4 – нормальна комунікабельність;
- 5 – особа досить комунікабельна, іноді навіть занадто.

Встановлено рівень комунікативних здібностей (K) учнів віком 13-14 років залежно від часу, проведеного в соціальних мережах. Показано, що із збільшенням часу, проведеного в соціальних мережах до п'яти годин, рівень комунікабельності збільшується, але, проводячи в такому спілкуванні понад шість годин, виявлено зниження досліджуваного рівня майже до початкового значення.

Найвищий рівень комунікативних здібностей мають школярі віком 13-14 років, проводячи в соціальних мережах від чотирьох до п'яти годин на добу $3,7 \pm 0,30$, що вище на 76 % від початкового.

Середнє значення рівня комунікації у школярів цього віку становить 2,9, тобто кожен з них є певною мірою комунікабельним і у незнайомих обставинах відчуває себе цілком впевнено.

Схожу тенденцію виявлено, досліджуючи комунікативні здібності школярів віком 15-16 років. Відмічено, що при збільшенні кількості часу, проведеного у соціальних мережах від однієї до п'яти годин, спостерігається ріст комунікативних здібностей на 78%. Тобто потребу у живому спілкуванні школярі замінюють віртуальним.

Дослідження показали, що учні віком 15-16 років, так само, як і віком 13-14 років, із збільшенням часу, проведеного у соціальних мережах до восьми годин мають нижчий рівень комунікативних здібностей. Цей показник нижчий на 4,5% за той, який мають учні, що проводять у соціальних мережах найменшу кількість часу.

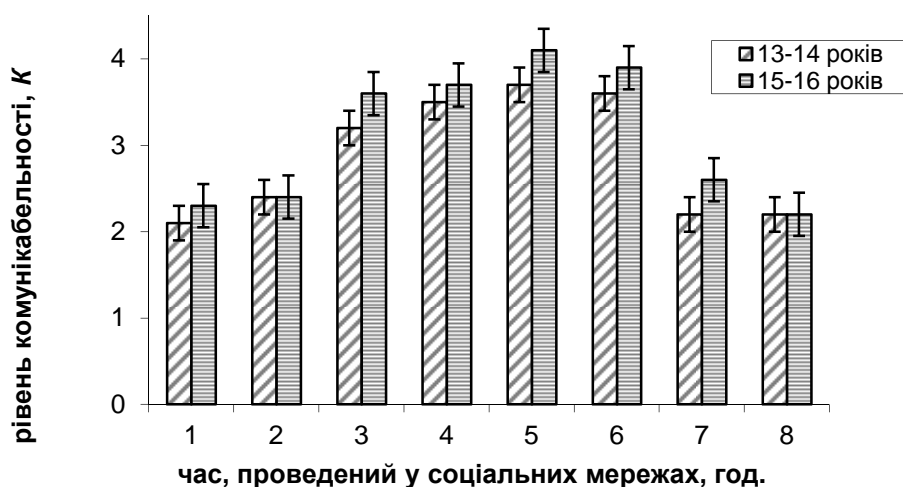

Рис.2. Порівняння рівня комунікативних здібностей (K) учнів залежно від віку

Середнє значення рівня комунікації у школярів цього віку становить 3,1, що є вищим на 6,9 % від середнього значення рівня комунікації у школярів віком 13-14 років, що є закономірним з точки зору розвитку фізіологічних та психологічних процесів у підлітків. Цей показник показує, що кожен з учнів є певною мірою комунікабельним і у незнайомих обставинах відчуває себе цілком упевнено.

У процесі порівняння рівня комунікативних здібностей у школярів віком 13-14 та 15-16 років достовірної різниці не виявлено, що свідчить про перебіг фактора комунікабельності у цьому проміжку часу з одноковим характером.

Показано, що із збільшенням часу, проведеного в соціальних мережах, рівень комунікабельності змінюється за нормальним законом.

Встановлено високий позитивний кореляційний зв'язок між рівнем комунікабельності учнів двох вікових груп, що дорівнює $r=0,98$, що свідчить про особисті психологічні характеристики кожного учня. Тобто,

комунікативні здібності особистості можна розвивати з часом, але кардинально змінити – ні.

Висновки. Таким чином, рівень комунікативних здібностей (*K*) учнів віком 13-15 років залежить від часу, проведеного в соціальних мережах. Показано, що із збільшенням часу, проведеного в соціальних мережах до п'яти годин, рівень комунікабельності збільшується, але, проводячи в такому спілкуванні понад шість годин, виявлено зниження досліджуваного рівня майже до початкового значення.

Отримані кореляційні зв'язки у соціології дають можливість регулювати рівень комунікаційних здібностей у школярів, але змінити кардинально – ні.

Враховуючи методи й методики, розглянуті в цьому розділі, можна скласти рівняння, що зв'язує не згадані характеристики та має безпосереднє застосування кореляційно-регресійного аналізу в соціологічних дослідженнях.

ДЖЕРЕЛА

1. Айвазян С.А. Прикладная статистика: Основы моделирования и первичной обработки данных / С.А. Айвазян, И.С. Енюков, Л.Д. Мешалкин. – М.: Финансы и статистика, 1983. – 471 с.

2. Гаркавий В.Г. Математична статистика / В.Г. Гаркавий, В.В. Ярова. – К: Професіонал, 2004. – 484 с.

3. Дическул В.М. Вплив Інтернету в якості ЗМІ на розвиток особистості учня / В.М. Дическул, М.В. Тюкалов // Обдарована дитина. – 2010. – №1. – С.21 –24.

4. Колемаев В.А. Теория вероятностей и математическая статистика / В.А. Колемаев, О.В. Староверов, В.Б. Турундаевский. – М.: Высшая школа, 1991. – 244 с.

5. Книш Д. Вплив соціальних мереж на здоров'я людини: [Електрон. ресурс] / Д.Книш – Режим доступу: <http://webstyletalk.net/node/888>

6. Мельниченко О.П. Статистична обробка експериментальних даних: Навчальний посібник / О.П. Мельниченко, І.Л. Якименко, Р.Л. Шевченко. – Біла Церква, 2006. – 50 с.

7. Рубінштейн С.Л. Основи загальної психології. – М.: Педагогіка, 1989.

8. Шахненко О. Вплив соціальних мереж на підлітків: [Електрон. ресурс] / О.Шахненко – Режим доступу: <http://konf.koippo.kr.ua/blogs/index.php/blog2/title-50>.